Conselleria d'Educació i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu

Maig 2024

Avaluació diagnòstica 2023-2024
2n d'educació secundària obligatòria

Competència en comunicació lingüística en llengua catalana

MODEL 2

Nom i llinatges: _____

Centre: _____ Grup: _____

Instruccions

- Per fer la prova utilitza un bolígraf blau o negre no esborrable.
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta…).
- En aquest MODEL hauràs de respondre de la manera següent:
  - A la **PART 1**:
    * encerclant l'opció o les opcions de resposta correctes:

A (B) C D

    * escrivint la resposta correcta dins del requadre:

El text diu que…

    * completant les taules en què l'enunciat demana que relacionis columnes:

1	2	3	4
C	B	D	A

    * marcant si les afirmacions són vertaderes (V) o falses (F) amb una creu

	V	F
A.	X	
B.		X
C.	X	
D.		X

  - Fixa't si hi ha una o més respostes correctes per a cada pregunta. Si t'equivoques, retxa l'error i marca de nou la resposta correcta amb un cercle. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament retxada, encercla-la amb un cercle més gran.

  - La **PART 2** és per escriure la redacció final, que ha de tenir unes 15 línies. Si necessites fer una planificació o esquema del text que has d'escriure, pots utilitzar l'espai indicat al quadern amb el nom d'*esborrany*.
    * Recorda que només pots escriure la teva resposta dins l'espai que marca el requadre.

Comprensió oral

Ara escoltaràs un text dos cops. El primer és per respondre les preguntes i el segon per repassar-ne les respostes.

Àudio: Podcast *Mapamundi. Qui controli la intel·ligència artificial, controlarà el món*

1. A l'inici de l'àudio se sent una respiració. Marca quines altres **accions** fa servir el locutor per demostrar que, qui parla, és **humà**.

A. Riure, entristir-se i enfadar-se

B. Riure, pensar i dormir

C. Enfadar-se, menjar i pensar

D. Enfadar-se, ballar i escriure

2. Per què creus que és **necessari aclarir** que qui parla en un principi és un **ésser humà**? Marca si és **vertader (V)** o **fals (F)**.

	V	**F**
Perquè la intel·ligència artificial pot generar àudios i imatges que pareixen reals.		
Perquè la intel·ligència artificial és una aplicació de pagament.		
Perquè ningú té encara accés al ChatGPT.		
Perquè la intel·ligència artificial pot suplantar la identitat d'una persona.		

0-1-2 ☐

3. Relaciona cadascun dels **riscos** que pot generar la intel·ligència artificial amb un d'aquests **problemes** reals.

1. Riscos relacionats amb la salut
2. Riscos relacionats amb els drets fonamentals
3. Riscos relacionats amb la democràcia

A. Difusió d'informació política falsa

B. Suplantació de la identitat

C. Manipulació de la imatge d'una persona

Riscos	**1**	**2**	**3**
Problemes			

0-1-2 ☐

4. Quines d'aquestes característiques **no** estan presents en el text que has escoltat?

A. És un missatge en què abunda l'opinió personal.
B. És un missatge que cerca emocionar l'oient.
C. És un missatge en què importa l'opinió del presentador.
D. És un missatge que pretén ser objectiu.

0-1-2

5. De quina manera es **fa referència** a la **intel·ligència artificial** al llarg de l'àudio?

0-1

6. Creus que és **important** que s'adverteixi que se sentirà una **veu** que **no** és **humana**? Raona breument la resposta.

0-1

7. Un dels riscos de la intel·ligència artificial (IA) del qual adverteix el ChatGPT és el de la **substitució d'ocupacions humanes**. Selecciona un enunciat que expliqui aquest **risc**.

A. La IA organitzarà les feines domèstiques com fer la neteja o la compra.
B. La IA farà el treball que actualment fa una persona en segons quines activitats.
C. La IA crearà més llocs de feina.
D. La IA no substituirà cap treballador al seu lloc de feina.

8. Indica quin enunciat es correspon amb la **idea principal** del text i les **idees secundàries**.

A. La necessitat de fer servir la IA i les eines per emprar-la.
B. L'amenaça que comporta utilitzar la IA i les lleis que hi hauran d'actuar.
C. Presentar la IA, tant els riscos com els avantatges que comporta.
D. El tractament de les dades que fa la IA, tant els riscos com els avantatges que comporta.

9. Quina **tasca** encarrega el presentador al ChatGPT?

0-1

10. **Substitueix** l'adjectiu ***estrella*** de l'enunciat següent per un d'equivalent:

«li hem preguntat al ChatGPT, l'eina **estrella** de la IA generativa»...

0-1-2

11. A l'àudio es fan servir expressions com ***automatització***, ***discriminització algorítmica*** o ***privacitat de les dades***. Selecciona a quin **àmbit** pertanyen aquestes expressions.

A. A la programació i creació de videojocs
B. Al món educatiu
C. A la ciència ficció
D. A la ciència i a la tecnologia

12. **Ordena** aquestes idees segons apareixen al text.

1. Tot plegat fa pensar que la IA és una eina que transformarà el món.
2. S'aclareix quan la veu és humana i quan pertany a la IA.
3. La IA presenta tant avantatges com riscos.

A. En primer lloc
B. En segon lloc
C. En tercer lloc

Idees	**1**	**2**	**3**
Ordre			

0-1

Comprensió lectora 1

Assevera un personatge de videojoc que

el meu naixement és fruit del treball de mil deïtats paganes. Jornades laborals de catorze hores diàries, sis a la setmana. Matrimonis trencats, baixes per estrès, un parell de despreniments de retina i innombrables teclats rebentats a cops contra la paret. Tot això, per mi. Només per mi. Set anys de feina per crear-me un aspecte, una vida, uns records, uns futurs, un món, una veritat. Una ànima. No soc únicament el protagonista virtual d'un videojoc, soc la cristal·lització de milions de somnis.

[...]

Visc a l'oest estatunidenc de finals del segle XIX. El Far West. No hi visc, vaja, m'han programat, però a partir d'ara parlaré com si aquest artifici fos una realitat física i temporal. Demano nul·la condescendència, si us plau: no sabreu mai si el vostre món també és una recreació programada per éssers dodecadimensionals intuïtivament impossibles d'imaginar. Potser vosaltres també viviu a l'escenari d'un joc macabre i caduc.

Els escenaris per on campo són finits, però sovint no ho semblen. Has d'emprar setanta-cinc hores si vols acabar totes les missions del joc. Més números: un guió de dues mil pàgines, mig milió de línies de diàleg, un miler d'actors, tres mil dies de rodatge, tres-centes mil animacions, dues-centes cançons. A més, un munt de pobles, deserts, canyons, camins i muntanyes on no falta cap detall. Un univers fet per a mi, on tot orbita al meu voltant. El somni dels mortals com vosaltres.

Cerrudo Boada, M., *Lluny vol dir mai més*, 2011

13. Selecciona l'**opció** correcta per completar l'oració.

Aquest text pertany a **1** que es titula **2** i l'autor és **3**

1. Aquest text pertany a	**2. que es titula**	**3. i l'autor és**
A. una pàgina web	A. *Lluny vol dir mai més*	A. Assevera.
B. una novel·la	B. *El far West*	B. anònim.
C. un llibre de text	C. *Assevera un personatge que*	C. Marc Cerrudo Boada.

0-1-2

14. **Substitueix** el substantiu ***naixement*** de l'oració següent per un d'equivalent i fes els canvis de concordança necessaris:

«***el meu naixement*** *és fruit del treball de mil deïtats paganes*»

_____ és fruit del treball de mil deïtats paganes.

0-1

15. Quin és l'**objectiu** del text si tenim en compte la informació que s'hi dona?

A. Explicar quin és el funcionament del videojoc
B. Fer publicitat del videojoc
C. Valorar el treball dels creadors
D. Presentar el personatge

16. Al darrer paràgraf s'indiquen algunes de les **qüestions** que han intervingut en la **creació** del **videojoc**. Indica'n almenys tres.

0-1-2

17. En quin tipus d'**obra literària** trobaries un text com aquest? Indica'n dues.

A. En una novel·la
B. En una autobiografia
C. En un llibre de relats
D. En un poema

0-1

18. Ordena aquestes idees segons apareixen al text.

1. Compara la seva vida de personatge virtual amb la d'un ésser humà.
2. Exposa el temps i els sacrificis que han calgut per crear-lo.
3. Enumera totes les accions que s'han realitzat en la creació del videojoc.

A. 1r paràgraf

B. 2n paràgraf

C. 3r paràgraf

Idees	**1**	**2**	**3**
Ordre			

0-1

19. On cercaries **informació** per a la creació d'un videojoc ambientat en el Far West? Marca les fonts adequades.

A. Un llibre d'història de la literatura

B. Una enciclopèdia en línia

C. Un tutorial de programació de videojocs

D. Pel·lícules i sèries ambientades en aquesta època

0-1-2

20. A **quin somni** fa referència la frase que conclou el text «El somni dels mortals com vosaltres»?

0-1-2

La prova continua a la pàgina següent ⇒

Comprensió lectora 2

La Via Làctia

La nostra galàxia ha despertat l'interès de centenars d'investigadors al llarg dels segles, des de l'antiga Grècia i fins a l'actualitat

[...]

La Via Làctia ha fascinat totes les cultures, al llarg de la història. Els antics grecs la van batejar com *el cercle lletós*, un nom que va donar pas a la denominació actual. Era la llet vessada per Hera, esposa i germana de Zeus, quan alimentava Heracles, fill del déu de l'Olimp. Els armenis, en canvi, pensaven que era un camp de palla, format quan part del carregament que duia el déu Vahagn li va caure del carro. I els pobles de Mesopotàmia hi veien la cua escapçada de la deessa-drac Tiamat.

Avui sabem que aquesta banda de llum és, en realitat, la part central de la galàxia que, vista des de la nostra perspectiva, se'ns mostra de perfil. En altres paraules, si la Via Làctia fos una ciutat, la part que observem al cel és la lluentor que prové dels barris centrals. Les nits dels mesos d'estiu i tardor, la Terra s'encara cap al centre d'aquesta urbs còsmica, la part més densament poblada d'estels. La figura suggeridora del *camí de llet* és la llum acumulada d'unes estrelles que, de tan llunyanes que estan, els nostres ulls no poden identificar com a punts individuals.

Via Làctia és, també, el nom propi de la totalitat de la nostra galàxia, i no només de la part que en veiem al cel. És la metròpolis on viu el sistema solar, juntament amb centenars de milers de milions d'altres sistemes estel·lars, una ciutat que ben bé podria contenir prop d'un bilió de planetes.

Una entre milers de milions

Vista des de l'exterior, la nostra galàxia deu ser un espectacle gloriós. Una gran ciutat, amb una concentració d'estels densa a la part central, formant una mena de barra allargada de la qual parteixen uns braços en espiral espectaculars.

Les dimensions de la Via Làctia són extraordinàries, i la llum triga uns 100.000 anys a recórrer-la d'extrem a extrem. De fet, és tan immensa que la majoria de científics d'inicis del segle XX creien que era l'univers sencer. Per a ells era inimaginable que el cosmos fos encara més gros que la Via Làctia.

Català Amigó, J. A., *Sapiens* núm. 246 setembre 2022

21. **Ordena** aquestes idees segons apareixen al text.

1. Es compara la Via Làctia amb una ciutat
2. La Terra forma part de la Via Làctia conjuntament amb centenars de milers de milions de planetes més.
3. Quina dimensió té la Via Làctia.
4. Els mites sobre la Via Làctia

A. Primer paràgraf

B. Segon paràgraf

C. Tercer paràgraf

D. Cinquè paràgraf

Idees	**1**	**2**	**3**	**4**
Ordre				

0-1-2

22. **Què és** en realitat el *camí de llet* quan observem **la Via Làctia** des de la Terra?

0-1

23. Amb què **es compara** la **Via Làctia** perquè un lector actual entengui el seu aspecte?

0-1

24. Indica quins **dos** d'aquests substantius són **sinònims** de la paraula ***ciutat***?

A. cosmos

B. barris

C. urbs

D. metròpolis

0-1-2

25. Localitza al **text** la **descripció** que correspon a aquesta **imatge** de la Via Làctia i escriu-la al requadre.

0-1

26. Per quin **motiu** es **compara** la part de la **Via Làctia** que veiem des de la Terra amb els **barris** cèntrics d'una ciutat? Marca la resposta correcta.

A. Perquè és la part que rep més turisme.
B. Perquè el trànsit de vehicles és major.
C. Perquè als afores d'una ciutat hi ha les centrals d'energia.
D. Perquè al centre d'una ciutat viu més gent i, per tant, es genera més llum.

27. A continuació hi ha un dels conceptes del text traduït a diverses llengües. Escriu al requadre de quin **concepte** es tracta.

Milky Way (anglès) Milchstraße (alemany) Voie Lactée (francès) Via Lattea (italià)

0-1

28. Marca si aquests enunciats són **vertaders (V)** o **falsos (F)**.

	V	**F**
El sistema solar es troba a una galàxia pròxima a la Via Làctia.		
La banda de llum de la Via Làctia és més visible des de la Terra els mesos d'hivern.		
Els pobles de l'antiguitat explicaven la Via Làctia mitjançant els mites.		
Fins a principis del segle passat hi havia científics que identificaven la Via Làctia amb la totalitat de l'Univers.		

0-1

La prova continua a la pàgina següent ⇒

Comprensió lectora 3

ADRENALINA VIATGES SL

Es Raiguer 23

07006 Palma (Illes Balears)

Benvolguda Sra. Ramis

A continuació detallam algunes de les informacions que vàreu sol·licitar en relació a la possibilitat de fer un viatge d'aventura a Finlàndia.

Pel que fa a les dates, recomanam que programeu el vostre viatge entre els mesos de maig i setembre, ja que es considera l'època càlida i, si bé la pluja pot fer acte de presència, les carreteres i camins no presenten neu i són transitables.

Com que vàreu manifestar interès per visitar els parcs nacionals d'Oulanka i de Pallas-Yllästunturi, els guies d'*Adrenalina Viatges* han dissenyat un viatge de 10 dies de duració. L'itinerari consistiria en: arribada a l'aeroport d'Helsinki i transport fins a la ciutat d'Oulú, a continuació aproximació fins al Parc d'Oulanka on realitzareu diferents itineraris per conèixer la fauna, la flora i els paisatges d'aquesta reserva natural (pernoctació en un refugi-cabana a l'interior del parc). A continuació transport fins a Rovaniemi per visitar la ciutat oficial del Pare Noël; a l'endemà aproximació al Parc de Pallas-Yllästuntur per novament conèixer els tresors naturals d'aquest paratge. Retorn a Rovaniemi i trasllat fins a l'aeroport d'Helsinki.

Respecte a l'equipatge i el material imprescindibles, és necessari que compteu amb roba còmoda d'excursionisme, impermeable inclòs, i calçat de muntanya lleuger. A més, cal que dugueu repel·lent d'insectes, càmera fotogràfica (no confieu en el mòbil) i un ganivet de muntanya. *Adrenalina Viatges* us proporcionarà la resta de material necessari.

Quedam a l'espera d'una resposta per tal de fer-vos arribar un pressupost.

Paula Seguí Sureda

Directora comercial

Palma, 15 de febrer 2023

29. Quina **informació** sobre el viatge a Finlàndia facilita l'agència de viatges?

A. El pressupost, l'itinerari i la documentació necessària.
B. L'època recomanada, l'itinerari i l'equipatge necessari.
C. L'època recomanada, la gastronomia local i el pressupost.
D. El pressupost, l'època recomanada i el tipus de moneda.

30. Per quin **motiu** es recomana **viatjar** a Finlàndia **entre** els mesos de **maig** a **setembre**?

	0-1

31. Quines **característiques** hi ha al text que siguin pròpies d'una **comunicació comercial**?

A. L'encapçalament amb la identificació de l'empresa
B. L'ús d'un llenguatge informal
C. La data d'emissió i la identitat de l'emissor
D. Opinions negatives d'empreses competidores

0-1

32. Indica tres **expressions** que es facin servir al llarg del **text** per destacar la **natura** de **Finlàndia**.

			0-1-2

33. Quines són les **intencions** del text?

A. Donar informació
B. Donar instruccions
C. Relatar un succés
D. Donar una opinió

0-1

34. Com s'ha d'**interpretar** l'enunciat del text «**no confieu en el mòbil**»?

0-1

35. Tria un mot equivalent (**sinònim**) per a cadascuna d'aquestes paraules:

1. sol·licitar
2. dissenyat
3. repel·lent
4. pernoctació
5. itineraris

A. programat
B. allotjament
C. demanar
D. rutes
E. protector

Mot	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Sinònim					

0-1-2

36. Per quin **motiu** penses que es recomana que a l'equipatge figurin **elements** com els següents.

1. Impermeable:
   - A. per protegir-se de les inclemències del clima.
   - B. per poder realitzar activitats aquàtiques.
   - C. per construir un refugi de supervivència.

2. Repel·lent d'insectes:
   - A. per protegir-se de la picada d'aranyes i escorpins.
   - B. perquè ajuda en la prevenció de malalties infeccioses.
   - C. per protegir-se dels mosquits que a l'estiu assoten els excursionistes.

3. Roba còmoda:
   - A. per poder dur endavant activitats de muntanya de manera adequada.
   - B. perquè la roba de muntanya a Finlàndia resulta difícil de trobar.
   - C. per no molestar la fauna salvatge.

4. Ganivet de muntanya:
   - A. perquè és útil per a la caça major d'animals com el ren.
   - B. per a la pràctica d'esports tradicionals finlandesos.
   - C. perquè resulta útil en la muntanya per múltiples usos.

Element	**1**	**2**	**3**	**4**
Motiu				

0-1-2

Expressió escrita

37. A continuació hauràs de fer una redacció d'**aproximadament 120 paraules** (més o manco **15 línies** de 8 paraules cada una). Si n'escrius menys es veurà afectada la teva puntuació. Et recomanam que primer facis un esborrany en l'espai en blanc que hi ha a continuació.

De **viatges d'estudis**, n'hi ha de molts tipus. Hi ha centres on l'alumnat opta per visitar diferents ciutats sense sortir del territori nacional; n'hi ha que prefereixen conèixer una ciutat europea i també hi ha qui canvia la ciutat per la naturalesa per tal de fer activitats a l'aire lliure.

Escriu un text en què primerament indiquis quina de les tres **possibilitats** anteriors **prefereixes** i quin tipus d'**activitats** t'agradaria realitzar-hi: visites culturals a exposicions i museus, conèixer monuments i llocs emblemàtics de ciutats o pobles; o, per contra, practicar esports de risc com l'escalada o el descens de rius en plena natura. Fins i tot pots suggerir **on** aniries de viatge.

A continuació, explica quines **activitats** duríeu endavant com a centre **per recaptar diners** per al viatge.

0-1-2 ☐ 37a | 0-1-2 ☐ 37b | 0-1-2 ☐ 37c | 0-1-2 ☐ 37d | 0-1-2 ☐ 37e | 0-1-2 ☐ 37f | 0-1-2 ☐ 37g

0-1-2 ☐ 37h | 0-1-2 ☐ 37i | 0-1-2 ☐ 37j | 0-1-2 ☐ 37k | 0-1-2 ☐ 37l | 0-1-2 ☐ 37m | 0-1-2 ☐ 37n

Esborrany

Si has repassat bé tota la prova...

Enhorabona: has acabat!

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Conselleria d'Educació
i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat
del Sistema Educatiu

Avaluació diagnòstica 2023-2024 IAQSE-CAIB © 2024 by IAQSE is licensed under CC BY-NC 4.0

Les imatges emprades per al disseny de la prova tenen les llicències